

Ingemar Pettersson & Daniel Normark

Förord

ur boken

Ingemar Pettersson & Daniel Normark (red.)

Sinnen i arbete

Arkiv förlag 2025

Pandoraserien XXXIII

FÖRSLAG PÅ KÄLLANGIVELSE:

Pettersson, Ingemar & Daniel Normark (2025) "Förord", i Ingemar Pettersson & Daniel Normark (red.), *Sinnen i arbete*, s. 9–10, Lund: Arkiv förlag, <https://doi.org/10.13068/9789179243968>.

Det här kapitlet ur en e-bok från Arkiv förlag distribueras fritt över internet genom *open access*. Titeln finns också tillgänglig i tryckt utgåva med ISBN: 978 91 7924 395 1.

Verket är upphovsskyddat enligt en upphovsrättslicens från Creative Commons: Erkännande-Ickekommersiell-IngaBearbetningar, som medger ickekommersiell användning och spridning i oförändrat skick så länge källan anges.

Arkiv förlag · Box 1559 · 221 01 Lund · BESÖK Stora Gråbrödersgatan 17 a
046-13 39 20 · arkiv@arkiv.nu · www.arkiv.nu

© Författarna/Arkiv förlag 2025

E-boksutgåva (PDF) 2025

Beständig länk till hela boken: <https://doi.org/10.13068/9789179243968>

ISBN: 978 91 7924 396 8

ISSN: 1404-000X

Förord

Den här boken har sin upprinnelse i forskningsprojektet *Smakens teknovetenskaper*, som vi redaktörer arbetade inom mellan 2017 och 2023. Projektet undersökte hur sensorisk forskning, alltså vetenskapliga undersökningar om hur produkter smakar, växte fram inom svensk livsmedelsindustri under 1900-talet. Vi hade tänkt skriva en handfull artiklar med fallstudier från olika företag under seklet. Efter bara något år insåg vi hur omfattande forskningsobjektet faktiskt var. Smakforskningen fanns ju i vartenda företagsarkiv vi besökte. Dessutom började vi bland alla dessa vetenskapsmän som sniffade och smakade i livsmedelsindustrins laboratorier skönja ett större sammanhang. Där fanns inte bara en historik om livsmedel och smak, utan en berättelse om hur sinneskunskapen förändrades i det industriella samhällets framväxt.

Med dessa insikter väcktes tanken att göra en antologi där bidragen tillsammans kunde kasta ljus över sinnenas historiska betydelser. Vi började med små sonderingar i de vetenskapliga sammanhang där vi kände oss hemma: bland ekonomhistoriker, teknikhistoriker, medicinhistoriker och vetenskapshistoriker. Som ett första steg anordnade vi en session om sinnen på Teknik- och vetenskapshistoriska dagar i Kiruna 2019. Saken växte och 2020 anordnade vi en första workshop, online eftersom covid drog fram med hög hastighet. Vintern 2021 höll vi en andra workshop, denna gång i en vedeldad bygdegård. Tyvärr var två tredjedelar av deltagarna i karantän och fick vara med på länk. Efter dessa möten följde ett intensivt arbete där vi redaktörer bearbetade författarnas olika poänger. Vad kunde vi dra för slutsatser om alla dessa spännande ämnen: tandläkarinstrument, vattensmak, metallsmeders sensoriska uttryck, ultraljud, skyltfönster, talsyntes, kemisters språk, texturmätare och provinsialläkares luktsinne?

Det tog sin tid men nu när boken är färdig är vi övertygade om att väntan födde klokhed. Ett första tack bör därför riktas till antologins författare, som tålmodigt och beredvilligt har gjort de förändringar som vi har efterfrågat. Och, vill vi understryka, kommenterat och diskuterat de

övergripande argument som vi redaktörer utvecklat under arbetets gång. Måns Jansson, som föreslog att boken kunde heta *Sinnen i arbete*, förtjänar ett särskilt omnämnande. Ett andra tack ger vi till de finansiärer vars bidrag har gjort utgivningen möjlig: dels Riksbankens Jubileumsfond som finansierade *Smakens teknovetenskaper* samt har gett extra finansiering för bokens utgivning, dels Vetenskapsrådet för finansieringen av projektet *Ekonomisk sinneshistoria*, som på många sätt bidragit till arbetet med antologin. Slutligen vill vi delge vår stora tacksamhet till Boel Berner, redaktör för Arkiv förlags Pandoraserie, som varit med oss hela vägen med noggrann läsning och konstruktiv kritik.

Farsta och Ullfors, januari 2025
Ingemar Pettersson och Daniel Normark